LEKCJA 1 Z 5 · „PRZEDWIOŚNIE" – CYKL LEKCJI

„Rewolucja jest to konieczność"? – Cezary w Baku

Lekcja 1 z 5. **Pytanie lekcji:** Co Cezary widzi w rewolucyjnym Baku i dlaczego mimo to wierzy w rewolucję? „Przedwiośnie" jest lekturą obowiązkową czytaną w całości (zakres podstawowy). Przed cyklem uczniowie znają całą powieść; na tej lekcji pracujemy na „Rodowodzie" i początku części I (do śmierci matki, rzezi i drogi do Polski). Fragmenty w kartach pochodzą z wolnelektury.pl.



Przedmiot	Język polski
Klasa	liceum i technikum, klasa 3
Cykl	„Przedwiośnie" – cykl lekcji – lekcja 1 z 5
Temat lekcji	**„Rewolucja jest to konieczność"? – Cezary w Baku**
Czas	45 minut
Metody	rozmowa kierowana, praca z tekstem informacyjnym, analiza fragmentu w parach, oś zdarzeń na tablicy, krótka notatka na koniec lekcji
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy 1, egzemplarze „Przedwiośnia", tabela z układem powieści (dodatek), tablica

Cel ogólny

Odtworzenie doświadczeń Cezarego w Baku i ocena, jak bohater godzi wiarę w rewolucję z tym, co widzi.

Sprawdzian z lektury „Przedwiośnie" – grupa A

40–45 minut · 25 pkt



KARTA 4/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 25 pkt

1 **Do jakiej epoki literackiej należy „Przedwiośnie"?** ___ / 1 pkt

A. romantyzm
B. dwudziestolecie międzywojenne
C. pozytywizm
D. Młoda Polska

2 **Która część powieści rozgrywa się głównie w ziemiańskim dworze i jego okolicy?** ___ / 1 pkt

A. „Nawłoć" **B.** „Szklane domy" **C.** „Wiatr od wschodu" **D.** „Rodowód"

3 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Cezary pomagał pani Kościenieckiej w przygotowaniach do balu w Odolanach.	**P**	**F**
2. Wanda Okszyńska została skazana za otrucie Karoliny.	**P**	**F**
3. Cezary wyzwał Barwickiego na pojedynek.	**P**	**F**
4. Seweryn Baryka pracował w Baku jako urzędnik w przemyśle naftowym.	**P**	**F**

4 **Połącz postać z informacją o niej. Wpisz literę.** ___ / 4 pkt

1. Antoni Lulek
2. Hipolit Wielosławski
3. Laura Kościeniecka
4. Wojciunio

a) młoda wdowa z Leńca, w której zakochuje się Cezary
b) stary kucharz we dworze w Nawłoci
c) student prawa i komunista
d) przyjaciel z wojska, syn pani na Nawłoci

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

5 **Wskaż dwie cechy Cezarego Baryki. Każdą z nich zilustruj przykładem z powieści.** ___ / 4 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń przedstawia losy Cezarego i jego matki w Baku w czasie rewolucji.
- Uczeń wyjaśnia, jakie racje rewolucji przyjmuje młody Cezary.
- Uczeń porównuje te racje z obrazami przemocy w mieście i ocenia ich zderzenie.
- Uczeń formułuje wniosek o postawie bohatera wobec rewolucji i uzasadnia go cytatem.

Cele w języku ucznia

- Opowiesz, co Cezary przeżył w Baku.
- Wyjaśnisz, dlaczego Cezary najpierw popiera rewolucję.
- Ocenisz, jak Cezary godzi swój zachwyt rewolucją z tym, co widzi w Baku.

Wymagania z podstawy programowej

- **I.1.7** – wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe
- **I.1.9** – rozpoznaje w utworze i interpretuje sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej
- **I.1.8** – rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi
- **I.1.14** – wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny

Źródło: podstawa programowa dla liceum i technikum z 2018 r. w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 1019) – obowiązuje we wszystkich klasach w roku szkolnym 2026/2027.

Kryteria sukcesu

- Potrafię wymienić najważniejsze zdarzenia z życia Cezarego w Baku.
- Potrafię wyjaśnić, czym dla młodego Cezarego jest rewolucja.
- Potrafię wskazać w tekście obraz przeczący jego wierze w rewolucję, a w drugim fragmencie – dowód, że wiara trwa.
- Potrafię zapisać wniosek o postawie bohatera z jednym cytatem.

PIERWSZA ŁAWKA

„Przedwiośnie" – zadania maturalne i twórcze

W formule matury 2027, poziom podstawowy · na lekcję lub do domu



KARTA 6/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 45 pkt

1 **Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.** ___ / 4 pkt

Stefan Żeromski, „Przedwiośnie" – początek ostatniej sceny

Był pierwszy dzień przedwiośnia. Powiał wiatr południowy i w płynne błoto zamienił stosy śniegu uzgarniane wzdłuż chodników. […] Tysiące wróbli ćwierkały radośnie, do upadłego, hardo i nieustępliwie na gzemsach odrapanych murów, na załamaniach rynien i na czarnych gałęziach kasztana, więźnia w podwórzu żydowskiej kamienicy. […] Obłok wiosenny nad miastem przepływał jak anioł boży, zarówno miłujący cnotliwe i grzeszne. Dzwon się na wieży dalekiej rozlegał, jak gdyby na zlecenie anioła lecącego przez niebiosy wołał ku wszystkim nędzarzom, znękanym i zżartym przez choroby: „Wiosna, o ziemscy nędzarze!"

Stefan Żeromski, „Przedwiośnie" (domena publiczna, tekst według wolnelektury.pl), cz. III „Wiatr od wschodu", fragment.

Gzems – gzyms

1.1 **Wskaż dwa elementy opisu, które zapowiadają zmianę, i wyjaśnij, do kogo jest skierowane wezwanie dzwonu.** ___ / 2 pkt

1.2 **Wyjaśnij, jaką funkcję pełni ten pogodny obraz wobec dalszego ciągu sceny, w której pochód robotników zatrzymuje się przed wojskiem.** ___ / 2 pkt

2 **Wyjaśnij, jak doświadczenie przemocy zmieniło Cezarego. Według narratora widoki z Baku i z wojny „wyziębiły w nim wrażliwość na sprawy tragiczne". Odwołaj się do jednej sceny z części II.** ___ / 3 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · LICEUM I TECHNIKUM, KLASA 3 · »PRZEDWIOŚNIE« – CYKL LEKCJI

„Przedwiośnie” – powtórka (liceum i technikum, klasa 3)

Powtórka obejmuje „Przedwiośnie” omawiane na pięciu lekcjach: Baku i rewolucję, szklane domy, Nawłoć i Chłodek, spór o drogę Polski z otwartym finałem oraz wykorzystanie lektury w wypracowaniu maturalnym.



1. O utworze

- **Autor:** Stefan Żeromski. Powieść ukończona w Konstancinie we wrześniu 1924 r.
- **Budowa:** „Rodowód” i trzy części: „Szklane domy”, „Nawłoć”, „Wiatr od wschodu”.
- **Gatunek:** powieść o dojrzewaniu bohatera i jednocześnie powieść o Polsce po odzyskaniu niepodległości; zakończenie otwarte.
- **Lektura obowiązkowa w całości (ZP)** – błąd w głównych wątkach to na maturze błąd kardynalny.

2. Najważniejsze zdarzenia

Część	Co trzeba wiedzieć
Rodowód	Ojciec Seweryn Baryka, matka Jadwiga z Dąbrowskich (z Siedlec); rodzina mieszka w Baku.
Szklane domy	Rewolucja; śmierć matki przy ciężkich robotach; rzeź w Baku; powrót ojca i opowieść o szklanych domach; śmierć ojca w pociągu; „Gdzież są twoje szklane domy?”.
Nawłoć	Gajowiec; wojna 1920 r.; Hipolit i dwór; romans z Laurą; śmierć Karoliny (strychnina); cios Barwickiego; nędza komorników na Chłodku.
Wiatr od wschodu	Lulek i zebranie komunistów; spór z Gajowcem („Ja chcę zaprzeczeń w czynie!”); manifestacja pod Belweder.

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

„Przedwiośnie” – cykl lekcji i sprawdzian z lektury (pakiet), liceum i technikum, klasa 3

Podgląd pokazał 5 z 74 stron. Pełna wersja: 74 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- „Przedwiośnie” – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, liceum i technikum, klasa 3
- „Przedwiośnie” (Stefan Żeromski) – sprawdzian z lektury A i B, kartkówki, klucz i karta lektury, liceum i technikum, klasa 3

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/cykl-lekcji-i-sprawdzian-z-lektury-przedwiosnie-pakiet